

WOJEWODA DOLNOŚLĄSKI

Wrocław, dnia 31 maja 2021 r.

BZ-BOL.431.8.2021.AS

Pan
Kamil Ciupak
Starosta Powiatu Polkowickiego
Szef Obrony Cywilnej Powiatu

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE
po przeprowadzonej kontroli dotyczącej realizacji zadań z zakresu obrony cywilnej
i ochrony ludności przez Szefa Obrony Cywilnej Powiatu Polkowickiego

Na podstawie art. 6 ust. 4 pkt 3 ustawy z dnia 15 lipca 2011 r. o kontroli w administracji rządowej (t.j. Dz. U. z 2020 r., poz. 224), art. 17 ust. 6 i 7 ustawy z dnia 21 listopada 1967 r. o powszechnym obowiązku obrony Rzeczypospolitej Polskiej (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 372), § 4 pkt 2 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 25 czerwca 2002 r. w sprawie szczegółowego zakresu działania Szefa Obrony Cywilnej Kraju, szefów obrony cywilnej województw, powiatów i gmin (Dz. U. z 2002 r. nr 96, poz. 850) oraz Zarządzenia nr 286 Wojewody Dolnośląskiego z dnia 21 października 2016 r. w sprawie kontroli realizowanych przez Wojewodę Dolnośląskiego, w dniach 26 – 28 kwietnia 2021 r. zespół kontrolny Dolnośląskiego Urzędu Wojewódzkiego we Wrocławiu przeprowadził kontrolę problemową w trybie zwykłym w Starostwie Powiatowym w Polkowicach, z siedzibą w Polkowicach przy ul. Św. Sebastiana 1, w Dziale Zarządzania Kryzysowego i Spraw Obronnych.

Celem kontroli było dokonanie oceny przygotowania i realizacji przedsięwzięć w zakresie obrony cywilnej i ochrony ludności wykonywanych przez Szefa Obrony Cywilnej Powiatu Polkowickiego (zwanego dalej Szefem OCP). Kontrolę odnotowano w książce kontroli Starostwa Powiatowego w Polkowicach pod pozycją nr 2.

Ustalenia zawarte w niniejszym dokumencie oparto o analizę przedłożonych do kontroli dokumentów w siedzibie kontrolowanego, materiałów własnych Wydziału Bezpieczeństwa i Zarządzania Kryzysowego DUW we Wrocławiu, jak również uzyskanych odpowiedzi i wyjaśnień od pracowników Starostwa Powiatowego w Polkowicach. Podczas przeprowadzonych czynności kontrolnych przeprowadzono oględziny magazynu przeciwpowodziowego oraz obrony cywilnej.

I. Informacje ogólne

1. Skład zespołu kontrolnego

1.1. Przewodniczący zespołu:

Aneta Sieminiak – Inspektor wojewódzki w Oddziale Bezpieczeństwa i Ochrony Ludności, w Wydziale Bezpieczeństwa i Zarządzania Kryzysowego, Dolnośląskiego Urzędu Wojewódzkiego we Wrocławiu, upoważnienie do przeprowadzenia kontroli problemowej nr 11¹;

1.2. Członek zespołu kontrolnego:

Grzegorz Szulc – Inspektor wojewódzki w Oddziale Bezpieczeństwa i Ochrony Ludności, w Wydziale Bezpieczeństwa i Zarządzania Kryzysowego, Dolnośląskiego Urzędu Wojewódzkiego we Wrocławiu, upoważnienie do przeprowadzenia kontroli problemowej nr 12²;

1.3. Członek zespołu kontrolnego:

Lesław Kalamarz – Starszy specjalista w Wojewódzkim Centrum Zarządzania Kryzysowego, w Wydziale Bezpieczeństwa i Zarządzania Kryzysowego Dolnośląskiego Urzędu Wojewódzkiego we Wrocławiu, upoważnienie do przeprowadzenia kontroli problemowej nr 13³.

Kontrolujący złożyli Szefowi Obrony Cywilnej Województwa (zwanego dalej Szefem OCW) stosowne oświadczenia o nie istnieniu okoliczności uzasadniających wyłączenie ich z toku przedmiotowej kontroli nr 14⁴.

2. Okres objęty kontrolą

Kontrola obejmowała okres: 1.01.2018 r. – 26.04.2021 r.

W okresie czasu objętym kontrolą funkcję Starosty Powiatu Polkowickiego - Szefa OCP pełnili:

2.1. od 1 grudnia 2014 r. do 19 listopada 2018 r. – Marek Tramś⁵;

2.2. od 20 listopada 2018 r. do nadal – Kamil Ciupak⁶.

Powiat działa na podstawie Statutu Powiatu Polkowickiego stanowiącego załącznik do Uchwały nr XXIX/261/2018 Rady Powiatu Polkowickiego z dnia 19 września 2018 r. w sprawie Statutu Powiatu Polkowickiego⁷. Strukturę organizacyjną Urzędu określa Regulamin Organizacyjny Starostwa Powiatowego w Polkowicach – załącznik do Uchwały Zarządu Powiatu Polkowickiego nr 5/24/2018 z dnia 28 grudnia 2018 r. w sprawie Regulaminu Organizacyjnego Starostwa Powiatowego w Polkowicach, ze zmianami⁸.

¹Dowód akta kontroli, Upoważnienie nr 11 z dnia 12 kwietnia 2021 r. (sygn. upoważnienia: BZ– BOLI.0030.11.2021.AS);

²Dowód akta kontroli, Upoważnienie nr 12 z dnia 12 kwietnia 2021 r. (sygn. upoważnienia: BZ– BOLI.0030.12.2021.AS);

³Dowód akta kontroli, Upoważnienie nr 13 z dnia 12 kwietnia 2021 r. (sygn. upoważnienia: BZ–BOLI.0030.13.2021.AS);

⁴Dowód akta kontroli, Oświadczenia zespołu kontrolnego o nie istnieniu okoliczności uzasadniających wyłączenie ich z toku przedmiotowej kontroli;

⁵Dowód akta kontroli, Uchwała nr 1/5/2014 Rady Powiatu Polkowickiego z dnia 1 grudnia 2014 r. w sprawie wyboru Starosty Polkowickiego;

⁶Dowód akta kontroli, Uchwała nr 1/5/2018 Rady Powiatu Polkowickiego z dnia 20 listopada 2018 r. w sprawie wyboru Starosty Polkowickiego;

⁷Dowód akta kontroli, Statut Powiatu Polkowickiego – Załącznik do Uchwały nr XXIX/261/2018 Rady Powiatu Polkowickiego z dnia 19 września 2018 r. w sprawie Statutu Powiatu Polkowickiego, ze zmianami;

⁸Dowód akta kontroli, Regulamin organizacyjny Starostwa Powiatowego w Polkowicach - Załącznik do Uchwały nr 5/24/2018 z dnia 28 grudnia 2018 r. w sprawie uchwalenia Regulaminu Organizacyjnego Starostwa Powiatowego w Polkowicach, ze zmianami;

3. Zakres kontroli:

Zakres kontroli⁹ obejmował zagadnienia z zakresu obrony cywilnej i ochrony ludności realizowanych przez Szefa OCP, w szczególności:

- 3.1. Dokonywanie oceny stanu przygotowań obrony cywilnej.
- 3.2. Opracowywanie i opiniowanie planów obrony cywilnej.
- 3.3. Opracowywanie i uzgadnianie planów działania.
- 3.4. Organizowanie i koordynowanie szkoleń oraz ćwiczeń obrony cywilnej.
- 3.5. Organizowanie szkolenia ludności w zakresie obrony cywilnej.
- 3.6. Przygotowanie i zapewnienie działania systemu wykrywania i alarmowania oraz systemu wczesnego ostrzegania o zagrożeniach.
- 3.7. Tworzenie i przygotowanie do działań jednostek organizacyjnych obrony cywilnej.
- 3.8. Przygotowanie i organizowanie ewakuacji ludności na wypadek powstania masowego zagrożenia dla życia i zdrowia na znacznym obszarze.
- 3.9. Planowanie i zapewnienie środków transportowych, warunków bytowych oraz pomocy przedmedycznej, medycznej i społecznej dla ewakuowanej ludności.
- 3.10. Planowanie i zapewnienie ochrony plodów rolnych i zwierząt gospodarskich oraz produktów żywnościowych i pasz, a także ujęć i urządzeń wodnych na wypadek zniszczeniem.
- 3.11. Planowanie i zapewnienie ochrony oraz ewakuacji dóbr kultury i innego mienia na wypadek zagrożenia zniszczeniem.
- 3.12. Wyznaczanie zakładów opieki zdrowotnej zobowiązanych do udzielania pomocy medycznej poszkodowanym w wyniku masowego zagrożenia życia i zdrowia ludności oraz nadzorowanie przygotowania tych zakładów do niesienia tej pomocy.
- 3.13. Zapewnienie dostaw wody pitnej dla ludności i wyznaczonych zakładów przemysłu spożywczego oraz wody dla urządzeń specjalnych do likwidacji skażeń i do celów przeciwpożarowych.
- 3.14. Zaopatrywanie organów i formacji obrony cywilnej w sprzęt, środki techniczne i umundurowanie niezbędne do wykonywania zadań obrony cywilnej, a także zapewnienia odpowiednich warunków przechowywania, konserwacji, eksploatacji, remontu i wymiany tego sprzętu, środków technicznych oraz umundurowania.
- 3.15. Integrowanie sił obrony cywilnej oraz innych służb, w tym sanitarno-epidemiologicznych i społecznych organizacji ratowniczych do prowadzenia akcji ratunkowych oraz likwidacji skutków klęsk żywiołowych i zagrożeń środowiska.
- 3.16. Opiniowanie projektów aktów prawa miejscowego dotyczących obrony cywilnej i mających wpływ na realizację zadań obrony cywilnej.
- 3.17. Inicjowanie działalności naukowo – badawczej i standaryzacyjnej dotyczącej obrony cywilnej.
- 3.18. Współpraca z terenowymi organami administracji wojskowej.
- 3.19. Opracowanie informacji dotyczących realizowanych zadań.
- 3.20. Kontrolowanie przygotowania formacji obrony cywilnej i ratowników do prowadzenia działań ratowniczych.

⁹Dowód akta kontroli. Program kontroli w Starostwie Powiatowym w Polkowicach:

- 3.21. Ustalenie wykazu instytucji państwowych, przedsiębiorców i innych jednostek organizacyjnych oraz społecznych organizacji ratowniczych funkcjonujących na terenie powiatu, przewidzianych do prowadzenia przygotowań i realizacji przedsięwzięć w zakresie obrony cywilnej.
- 3.22. Przygotowanie i zapewnienie niezbędnych sił do doraźnej pomocy w grzebaniu zmarłych.

4. Wynik analizy przedkontrolnej

Przedmiotowa kontrola w Starostwie Powiatowym w Polkowicach była pierwszą kontrolą z wyżej wymienionego zakresu.

II. Ustalenia

W wyniku przeprowadzonej kontroli stwierdzono, że w temacie:

1. Dokonywanie oceny stanu przygotowań obrony cywilnej.

W kontrolowanym okresie Szef OCP przedkładał Szefowi OCW oceny stanu przygotowań ochrony ludności i obrony cywilnej powiatu polkowickiego, o których mowa w § 3 pkt 1 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 25 czerwca 2002 r. w sprawie szczegółowego zakresu działania Szefa Obrony Cywilnej Kraju, szefów obrony cywilnej województw, powiatów i gmin oraz zgodnie z *Wytycznymi Szefa Obrony Cywilnej Kraju z dnia 30 sierpnia 2016 r. w sprawie opracowywania oceny stanu przygotowań ochrony ludności i obrony cywilnej w województwach*¹⁰.

Przekazane oceny za lata 2018 – 2020 opracowano w oparciu o dane szefów obrony cywilnej gmin według ustalonego wzoru i zakresu tematycznego.

2. Opracowywanie i opiniowanie planów obrony cywilnej.

Zgodnie z § 3 pkt 2 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 25 czerwca 2002 r. Szef OCP posiada opracowany i uzgodniony w 2017 r. *Plan obrony cywilnej powiatu polkowickiego*¹¹. Sposób opracowania części głównej Planu, procedur postępowania oraz załączników funkcjonalnych, zarówno w części opisowej jak i graficznej spełnia wymagania ujęte w *Wytycznych Wojewody Dolnośląskiego – Szefa Obrony Cywilnej Województwa z dnia 30 lipca 2012 r. w sprawie zasad opracowania planów obrony cywilnej powiatów*. Przedmiotowy dokument został uzgodniony z Szefem OCW bez uwag oraz wprowadzony do użytku zgodnie z *Zarządzeniem nr 29/2013 Starosty Polkowickiego z dnia 29 września 2013 r.*¹². Plan został opracowany i uzgodniony z 12 podmiotami, w tym z jednostkami powiatowej administracji zespolonej, Wojskową Komendą Uzupelnień w Głogowie oraz z Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Polkowicach. Dokument ma odniesienia i jest właściwie skorelowany z innymi planami powiatu – planem zarządzania kryzysowego, planem operacyjnym ochrony przed powodzią oraz planem operacyjnego funkcjonowania powiatu w warunkach zewnętrznego zagrożenia bezpieczeństwa państwa i w czasie wojny. Szczegółowe opisy realizacji poszczególnych zadań są ujęte w załącznikach funkcjonalnych Planu i odzwierciedlają specyfikę planowania i realizacji zadań OC na szczeblu powiatowym.

¹⁰Dowody potwierdzające powyższy stan faktyczny, znajdują się w systemie EZD: dowód plik: BZ-BOL.644.1.2021, pismo w sprawie oceny stanu przygotowań w zakresie ochrony ludności i obrony cywilnej powiatu polkowickiego za 2020 rok oraz dowód plik: BZ-BOL.644.4.2020, pismo w sprawie oceny stanu przygotowań w zakresie ochrony ludności i obrony cywilnej powiatu polkowickiego za 2019 rok;

¹¹Dowód akta kontroli, strona tytułowa Planu obrony cywilnej powiatu polkowickiego wraz z zarządzeniami;

¹²Dowód akta kontroli, patrz przypis nr 2;

W dołączonej do Planu „Karcie aktualizacji” znajdują się wpisy potwierdzające prowadzoną systematycznie aktualizację przedmiotowego dokumentu. Z przeprowadzonych ustaleń wynika, że wszystkie gminy wykonały swoje plany obrony cywilnej. Podstawą do ich opracowania były *Wytyczne Starosty Polkowickiego – Szefa Obrony Cywilnej Powiatu z dnia 4 września 2012 r. w sprawie określenia szczegółowych zasad opracowania planów obrony cywilnej gmin*¹³.

Integralną częścią Planu są załączone do niego karty realizacji zadań obrony cywilnej (KRZOC), opracowane przez jednostki powiatowej administracji zespolonej (18 szt.) przewidziane do prowadzenia przygotowań i realizacji przedsięwzięć w zakresie obrony cywilnej. Skontrolowano 3 losowo wybrane KRZOC¹⁴:

- 1) kartę Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Polkowicach dotyczącą „Monitoringu zagrożenia epidemiologicznego ludności”,
- 2) kartę Komendy Powiatowej Policji w Polkowicach dotyczącą „Ochrony pozostawionego mienia w wyniku przeprowadzonej ewakuacji (obiekty handlowe, mieszkania prywatne i domy, instytucje)” oraz
- 3) kartę Komendy Powiatowej Państwowej Straży Pożarnej w Polkowicach dotyczącą „Doraźnej pomocy w ewakuacji osób, zwierząt i mienia”.

Analiza w/w KRZOC wykazała, że przyjęta metodyka opracowania kart jest zgodna z *Wytycznymi Szefa Obrony Cywilnej Kraju z dnia 27 grudnia 2011 r. w sprawie zasad opracowania planu obrony cywilnej województw, powiatów i gmin*.

3. Opracowywanie i uzgadnianie planów działania.

Na przestrzeni badanego okresu Szef OCP opracowywał i przysyłał do uzgodnień z Szefem OCW roczne *Plany działania w zakresie obrony cywilnej powiatu polkowickiego*¹⁵ oraz *Wieloletni plan działania w zakresie obrony cywilnej Szefa Obrony Cywilnej Powiatu Polkowickiego na lata 2021 – 2025*¹⁶.

Ponadto, Szef OCP zgodnie z § 5 ust. 1 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 25 czerwca 2002 r. uzgadniał roczne plany działania w zakresie obrony cywilnej szefów OC miast i gmin na administrowanym terenie¹⁷.

4. Organizowanie i koordynowanie szkoleń oraz ćwiczeń obrony cywilnej.

Z przedłożonej dokumentacji kontrolnej¹⁸ wynika, że w ramach rocznego planowania działań w zakresie obrony cywilnej, Szef OCP systematycznie organizuje przedsięwzięcia szkoleniowe z zakresu obrony cywilnej i zarządzania kryzysowego dla pracowników gmin na administrowanym terenie¹⁹ oraz dla służb, inspekcji i innych podmiotów współdziałających w działaniach ratowniczych z terenu powiatu. W 2019 r., w ramach doskonalenia działań w zakresie ratownictwa medycznego, technicznego oraz zgrywania działania służb i podmiotów ratowniczych Szef OCP zorganizował powiatowo – gminne ćwiczenie pn. „OBRONA 2019” w temacie

¹³Dowód akta kontroli, patrz przypis nr 2;

¹⁴Dowód akta kontroli, karty realizacji zadań OC;

¹⁵Dowód akta kontroli, potwierdzające powyższy stan faktyczny, znajdują się w systemie EZD: dowód plik: BZ-BOL.644.27.2019, dot. uzgodnień z Szefem OCW powiatowych rocznych planów działania w zakresie OC na 2020 rok;

¹⁶Dowód akta kontroli, potwierdzające powyższy stan faktyczny, znajdują się w systemie EZD: dowód plik: BZ-BOL.644.21.2020, dot. uzgodnień z Szefem OCW powiatowych wieloletnich planów działania w zakresie OC;

¹⁷Dowód akta kontroli, uzgodnienia gminnych rocznych planów działania OC;

¹⁸Dowód akta kontroli, Pismo znak PCZK.2402.15.2020 z dnia 10 grudnia 2020 r. oraz Plan przeprowadzenia w dniu 29 marca 2021 r. szkolenia z pracownikami UMiG powiatu polkowickiego realizujących zadania z zakresu obrony cywilnej i zarządzania kryzysowego;

¹⁹Dowód akta kontroli, Pismo znak PCZK.2402.5.2019 z dnia 15 lutego 2019 r. wraz z Planem przeprowadzenia w dniu 26 lutego 2019 r. szkolenia z pracownikami UMiG Powiatu Polkowickiego zajmującymi się problematyką OC;

„Koordynacja działań służb ratowniczych szczebla powiatowego oraz innych podmiotów podczas likwidacji zagrożeń powstałych w wyniku pożaru kompleksu leśnego w miejscowości Trzebcz oraz w pobliżu Zakładów Chemicznych MINOWA-KSANTE”²⁰. Powyższe ćwiczenie miało na celu sprawdzenie założeń *Planu obrony cywilnej powiatu polkowickiego, Planu obrony cywilnej gminy polkowice, Planu ratowniczego powiatu polkowickiego oraz Planu ewakuacji II stopnia gminy polkowice*²¹.

5. Organizowanie szkolenia ludności w zakresie obrony cywilnej.

Szkolenie ludności w zakresie obrony cywilnej i sposobów postępowania w sytuacjach zagrożeń Szef OCP realizuje w różnych formach. W ramach propagowania wiedzy w obszarze powszechnej samoobrony, na stronie internetowej Starostwa Powiatowego w Polkowicach, w zakładce pn. Obrona Cywilna, zostały zamieszczone informacje nt. zadań organu administracji publicznej w tym obszarze jak i informacje o postępowaniu ludności po ogłoszeniu różnego typu komunikatów o zagrożeniach. Szef OCP podejmuje także liczne inicjatywy w obszarze szkoleń i ćwiczeń służb, straży, inspekcji i innych podmiotów z obszaru powiatu, gdzie czynnie uczestniczą mieszkańcy powiatu.

6. Przygotowanie i zapewnienie działania systemu wykrywania i alarmowania oraz systemu wczesnego ostrzegania o zagrożeniach.

W toku prowadzonej kontroli stwierdzono, że Starosta Polkowicki – Szef OCP przygotował i zapewnił działanie systemu wykrywania i alarmowania oraz wczesnego ostrzegania o zagrożeniach. W 2011 r. wydał *Zarządzenie nr 12/11 w sprawie organizacji i funkcjonowania Systemu Wczesnego Ostrzegania na terenie Powiatu Polkowickiego*²², które uchylił z dniem 9 grudnia 2020 r. przez wydanie nowego *Zarządzenia nr 67/2020 w sprawie przygotowania i zapewnienia działania powiatowego systemu wczesnego ostrzegania*²³, tym samym wprowadzając w powiecie nowe zasady funkcjonowania systemów SWO i SWA. Działanie systemu Szef OCP systematycznie ocenia w ramach cyklicznie przeprowadzanych treningów zgrywających z podmiotami wchodzącymi w skład SWO i SWA²⁴ – w czerwcu 2019 r. Szef OCP przeprowadził na terenie powiatu m.in. praktyczny trening zgrywający SWO i SWA pk. „SKAŻENIE 2019”. W ramach przeprowadzonego treningu były weryfikowane procedury *Planu wydawania tabletek jodku potasu w przypadku zdarzenia radiacyjnego na terenie powiatu polkowickiego*²⁵.

7. Tworzenie i przygotowanie do działań jednostek organizacyjnych obrony cywilnej.

W okresie objętym kontrolą Szef OCP nie tworzył i nie przygotowywał do działań jednostek organizacyjnych obrony cywilnej (formacji OC) na administrowanym

²⁰Dowód akta kontroli. Plan ćwiczenia powiatowo-gminnego „OBRONA 2019”;

²¹Dowód akta kontroli, Pismo znak PR.148.1.8.2019 z dnia 9 lipca 2019 r. oraz Informacja z omówienia ćwiczenia powiatowego pk. „OBRONA 2019”;

²²Dowód akta kontroli, Pismo znak PCZK.5520.5.2020 z dnia 16 grudnia 2020 r.;

²³Dowód akta kontroli, Zarządzenie nr 67/2020 Starosty Polkowickiego z dnia 9 grudnia 2020 r. w sprawie przygotowania i zapewnienia działania powiatowego systemu wczesnego ostrzegania o zagrożeniach oraz powiatowego systemu wykrywania i alarmowania;

²⁴Dowód akta kontroli, Zarządzenie nr 42/2019 Starosty Polkowickiego – Szefa Obrony Cywilnej Powiatu Polkowickiego z dnia 29 maja 2019 r. w sprawie przeprowadzenia praktycznego treningu zgrywającego System Wczesnego Ostrzegania i System Wykrywania i Alarmowania na terenie powiatu polkowickiego pk. „SKAŻENIE 2019”;

²⁵Dowód akta kontroli, Koncepcja przygotowania i przeprowadzenia powiatowego, praktycznego treningu zgrywającego System Wczesnego Ostrzegania i System Wykrywania i Alarmowania pod krypt. „SKAŻENIE 2019”;

terenie. Podmioty ratownicze funkcjonujące na obszarze powiatu realizują zadania statutowe z wykorzystaniem środków własnych oraz zgodnie z zasadami współdziałania podmiotów ujętych w *Planie zarządzania kryzysowego powiatu polkowickiego* oraz *Planie obrony cywilnej powiatu polkowickiego* - str. 26-27, pkt 7 „Priorytety działań ratowniczych”²⁶.

Mając powyższe na uwadze, działalność kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie oceniono **pozytywnie z uchybieniami** dotyczącymi tworzenia i przygotowania do działań jednostek organizacyjnych obrony cywilnej.

8. Przygotowanie i organizowanie ewakuacji ludności na wypadek powstania masowego zagrożenia dla życia i zdrowia na znacznym obszarze.

Dla zapewnienia sprawnego i skutecznego przebiegu ewakuacji ludności na terenie powiatu na wypadek zagrożenia bezpieczeństwa państwa i wojny został opracowany w 2018 r. *Plan ewakuacji (przyjęcia) ludności III stopnia powiatu polkowickiego*²⁷, który stanowi załącznik funkcjonalny do Planu OC. Plan, w części opisowej i graficznej, spełnia wymagania ujęte w dokumentach normatywno-metodycznych z tego obszaru. Przedmiotowy dokument został uzgodniony z 12 zainteresowanymi podmiotami na administrowanym terenie, w tym z terenową administracją wojskową oraz był dwukrotnie aktualizowany. Przyjęty cel ewakuacji, koncepcja jej przeprowadzenia, sposób powiadamiania i alarmowania oraz procedury nie budzą żadnych zastrzeżeń.

9. Planowanie i zapewnienie środków transportowych, warunków bytowych oraz pomocy przedmedycznej, medycznej i społecznej dla ewakuowanej ludności.

W okresie objętym kontrolą Szef OCP zaplanował środki transportowe, warunki bytowe oraz pomoc przedmedyczną, medyczną i społeczną na wypadek ewakuowania ludności w ramach ewakuacji masowej i doraźnej oraz w ramach współdziałania w sytuacjach kryzysowych. Szczegółowe dane dotyczące ewakuacji, w tym liczby ludności, miejsc tymczasowego zakwaterowania, środków transportowych itp. ujęto w *Planie zarządzania kryzysowego powiatu polkowickiego*²⁸ oraz w *Planie ewakuacji (przyjęcia) ludności III stopnia powiatu polkowickiego*²⁹.

10. Planowanie i zapewnienie ochrony plodów rolnych i zwierząt gospodarskich oraz produktów żywnościowych i pasz, a także ujęć i urządzeń wodnych na wypadek zagrożenia zniszczeniem.

Szef OCP zaplanował czynności w zakresie ochrony plodów rolnych i zwierząt gospodarskich oraz produktów żywnościowych i pasz ujmując rozwiązania w tym zakresie w zestawach zadań obronnych w *Planie operacyjnym funkcjonowania powiatu polkowickiego w warunkach zewnętrznego zagrożenia bezpieczeństwa państwa i wojny*³⁰. Ponadto, temat ochrony ujęć i urządzeń wodnych na wypadek zagrożenia zniszczeniem został ujęty w wewnętrznych dokumentach planistycznych na wypadek sytuacji kryzysowych w zakładach gospodarki komunalnej prowadzących działalność w zakresie gospodarki wodno-ściekowej. W tych obszarach Szef OCP,

²⁶Dowód akta kontroli. Plan zarządzania kryzysowego powiatu polkowickiego;

²⁷Dowód akta kontroli. Planu ewakuacji ludności III st. powiatu polkowickiego;

²⁸Dowód akta kontroli, patrz przypis nr 9;

²⁹Dowód akta kontroli, patrz przypis nr 10;

³⁰Dowód akta kontroli. Ocena stanu przygotowań w zakresie ochrony ludności i obrony cywilnej w powiecie polkowickim wg stanu na dzień 31 grudnia 2020 r. zakładka nr 7 pn. Planowanie i zapewnienie ochrony plodów rolnych i zwierząt gospodarskich oraz produktów żywnościowych i pasz, a także ujęć i urządzeń wodnych na wypadek zagrożenia zniszczeniem;

w ramach organizowanych posiedzeń PZZK i zwoływanych Komisji Bezpieczeństwa i Porządku, współpracuje z właściwymi służbami i inspekcjami.

11. Planowanie i zapewnienie ochrony oraz ewakuacji dóbr kultury i innego mienia na wypadek zagrożenia zniszczeniem.

Szef OCP posiada *Plan ochrony zabytków powiatu polkowickiego na wypadek konfliktu zbrojnego i sytuacji kryzysowych*³¹, w którym ujęto wszystkie niezbędne elementy ochrony zabytków i opieki nad zabytkami wynikających z zapisów ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (t.j. Dz. U. z 2021 r., poz. 710). Dokument w 2016 r. został uzgodniony przez Szefa OCW oraz przez Dolnośląskiego Wojewódzkiego Konserwatora Ochrony Zabytków we Wrocławiu i jest na bieżąco aktualizowany.

12. Wyznaczenie zakładów opieki zdrowotnej zobowiązanych do udzielenia pomocy medycznej poszkodowanym w wyniku masowego zagrożenia życia i zdrowia ludności oraz nadzorowanie przygotowania tych zakładów do niesienia tej pomocy.

Z przedstawionej dokumentacji wynika, że podstawową opiekę zdrowotną mieszkańcom powiatu zapewniają istniejące w gminach zakłady opieki zdrowotnej a także Polkowickie Centrum Usług Zdrowotnych – ZOZ S.A., który otacza opieką zarówno lokalną społeczność jak i pracowników regionu Zagłębia Miedziowego, tym samym zapewniając szerokie spektrum usług medycznych. Również jednostki medyczne z powiatów ościennych w ramach Legnicko – Głogowskiego Okręgu Miedziowego zapewniają pomoc medyczną poszkodowanym w wyniku masowego zagrożenia życia i zdrowia ludności oraz obowiązku wykonywania zadań w ramach powszechnego obowiązku obrony w sferze rozwinięcia bazy łóżkowej w warunkach kryzysu, wewnętrznego i zewnętrznego zagrożenia bezpieczeństwa państwa i w czasie wojny³².

13. Zapewnienie dostaw wody pitnej dla ludności i wyznaczonych zakładów przemysłu spożywczego oraz wody dla urządzeń specjalnych do likwidacji skażeń i do celów przeciwpożarowych.

W czasie prowadzonej kontroli stwierdzono, że Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny (PPIS) w ramach współpracy z Szefem OCP, co roku przedkłada *Ocenę obszarową, jakości wody do spożycia oraz szacowanie ryzyka zdrowotnego dla powiatu polkowickiego*³³, tym samym zapewniając o bezpieczeństwie, jakości wody pitnej dla ludności i zakładów przemysłu spożywczego. Ponadto, PPIS opracował procedurę PRZ – 8 pn. „Działanie Powiatowej Stacji Sanitarnej – Epidemiologicznej w Polkowicach podczas zakłóceń w dostawach wody – zatrucie ujęcia wody”³⁴. Na wypadek zakłóceń w dostawach wody Starosta również opracował procedurę nr PRK – 16 pn. „Postępowanie podczas zakłóceń w dostawach wody”³⁵, która stanowi element *Planu zarządzania kryzysowego powiatu polkowickiego*. W *Planie obrony cywilnej powiatu polkowickiego* Szef OCP także ujął rozwiązania zapewnienia dostaw

³¹Dowód akta kontroli. Plan ochrony zabytków powiatu polkowickiego na wypadek konfliktu zbrojnego i sytuacji kryzysowych. Polkowice 2005 r.

³²Dowód akta kontroli. Plan przygotowań podmiotów leczniczych powiatu polkowickiego na potrzeby obronne powiatu, Polkowice 2017 r.

³³Dowód akta kontroli. Ocena obszarowa, jakości wody do spożycia oraz szacowanie ryzyka zdrowotnego dla powiatu polkowickiego w 2020 r. opracowana przez PSSE w Polkowicach;

³⁴Dowód akta kontroli. Plan zarządzania kryzysowego powiatu polkowickiego, s. 419-420;

³⁵Dowód akta kontroli. Plan zarządzania kryzysowego powiatu polkowickiego, s. 350-355;

wody pitnej dla lokalnej ludności oraz zabezpieczenia prowadzenia zabiegów specjalnych w sytuacji nadzwyczajnych zagrożeń, które będą prowadzone m.in. w oparciu o myjnie samochodowe funkcjonujące na terenie powiatu³⁶.

14. Zaopatrywanie organów i formacji obrony cywilnej w sprzęt, środki techniczne i umundurowanie niezbędne do wykonywania zadań obrony cywilnej, a także zapewnienia odpowiednich warunków przechowywania, konserwacji, eksploatacji, remontu i wymiany tego sprzętu, środków technicznych oraz umundurowania.

Powiat polkowicki posiada bogato wyposażony magazyn obrony cywilnej o łącznej powierzchni 200 m². Z ustaleń wynika, że zabezpieczenie materiałowo – techniczne zadań ochrony ludności Powiatu realizowane jest w oparciu o 6 gminnych magazynów, które dysponują łącznie powierzchnią 243 m². Szczegółowy wykaz sprzętu w magazynie powiatowym OC ujęto w poszczególnych planach operacyjnych oraz powiatowej ocenie za 2020 r.³⁷.

15. Integrowanie sił obrony cywilnej oraz innych służb, w tym sanitarno-epidemiologicznych i społecznych organizacji ratowniczych do prowadzenia akcji ratunkowych oraz likwidacji skutków klęsk żywiołowych i zagrożeń środowiska.

Szef OCP w latach 2018 – 2021 (do dnia kontroli) w ramach realizacji ustawowych zadań w powiecie, w tym koordynacji działań, integrował podmioty z terenu powiatu i inne podmioty współdziałające w nadzwyczajnych zdarzeniach. Integracja podmiotów odbywała się również poprzez organizację szkoleń doskonalających działanie lokalnych służb i podmiotów ratowniczych, udział podmiotów w posiedzeniach Powiatowego Zespołu Zarządzania Kryzysowego³⁸ jak i uczestnictwo w pracach w Komisji Bezpieczeństwa i Porządku powołanej na kadencję 2020 - 2023³⁹.

16. Opiniowanie projektów aktów prawa miejscowego dotyczących obrony cywilnej i mających wpływ na realizację zadań obrony cywilnej.

W czasie prowadzonej kontroli ustalono, że Szef OCP nie opiniował projektów aktów miejscowych na rzecz ochrony ludności obrony i obrony cywilnej na administrowanym terenie.

17. Inicjowanie działalności naukowo-badawczej i standaryzacyjnej dotyczącej obrony cywilnej.

Szef OCP w ramach inicjowania działalności naukowo - badawczej i standaryzacyjnej dotyczącej obrony cywilnej na administrowanym terenie wielokrotnie wznawiał edycję konkursów dla dzieci i młodzieży w zakresie promowania wiedzy o bezpieczeństwie, zarządzaniu kryzysowym i obronie cywilnej pod hasłem „112 ratuje życie”⁴⁰.

³⁶Dowód akta kontroli, Plan obrony cywilnej powiatu polkowickiego, s. 31;

³⁷Dowody potwierdzające powyższy stan faktyczny, znajdują się w systemie EZD: dowód plik: BZ-BOL.644.1.2021. pismo w sprawie oceny stanu przygotowań w zakresie ochrony ludności i obrony cywilnej powiatu polkowickiego za 2020 rok;

³⁸Dowód akta kontroli, Zarządzenie nr 41/2018 Starosty Polkowickiego z dnia 13 sierpnia 2018 r. w sprawie powołania i organizacji Powiatowego Zespołu Zarządzania Kryzysowego;

³⁹Dowód akta kontroli, Zarządzenie nr 45/2020 Starosty Polkowickiego z dnia 5 października 2020 r. w sprawie powołania Komisji Bezpieczeństwa i Porządku na kadencję w latach 2020 – 2023;

⁴⁰Dowód akta kontroli, Protokół z oceny otrzymanych prac na Wojewódzki Konkurs Plastyczny dla dzieci w grupie wiekowej 5-6 lat pod hasłem „112 – ratuje życie”;

18. Współpraca z terenowymi organami administracji wojskowej.

W czasie kontroli Szef OCP przedstawił porozumienie potwierdzające nawiązanie współpracy z terenowym organem administracji wojskowej w zakresie obrony cywilnej – *Porozumienie z dnia 9 czerwca 2014 r. pomiędzy Wojskowym Komendantem Uzupelnień w Głogowie a Starostą Polkowickim w sprawie współdziałania w ramach działań ochronnych podejmowanych po wystąpieniu skażeń*⁴¹, a także *Notatka uzgodnień grupy roboczej z dnia 10 lipca 2018 r. poświęcona uzgodnieniom dotyczącym procesu mobilizacyjnego rozwinięcia 4 Regionalnej Bazy Logistycznej Skład Duninów*⁴².

19. Opracowanie informacji dotyczących realizacji zadań.

W kontrolowanym okresie Szef OCP terminowo wywiązywał się z opracowania dla Wojewody Dolnośląskiego – Szefa OCW wszelkiego typu informacji⁴³ i sprawozdań z realizacji zadań na administrowanym terenie, w tym realizacji wytycznych do działalności w dziedzinie obrony cywilnej⁴⁴.

20. Kontrolowanie przygotowania formacji obrony cywilnej i ratowników do prowadzenia działań ratowniczych.

Z oświadczenia Kierownika Działu Zarządzania Kryzysowego i Spraw Obronnych kontrolowanej jednostki wynika, że w okresie 2018 – 2019 nie były przeprowadzane czynności kontrolne na szczeblu gmin. W 2020 r., w rocznym *Planie działania w zakresie Obrony Cywilnej Szefa Obrony Cywilnej Powiatu Polkowickiego* zaplanowano czynności kontrolne w Urzędzie Miasta i Gminy w Chocianowie oraz w Urzędzie Miejskim w Przemkowie, lecz z uwagi na ogłoszenie przez Ministra Zdrowia stanu epidemii na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej realizację zadania zawieszono do odwołania⁴⁵.

W zakresie przygotowania ratowników do prowadzenia działań ratowniczych, to Szef OCP dokonuje systematycznej oceny⁴⁶ służb i innych podmiotów prowadzących działania ratownicze, m.in. poprzez weryfikację ich bieżącej statutowej działalności w sytuacji wystąpienia miejscowych zagrożeń na terenie powiatu oraz w trakcie cyklicznie organizowanych szkoleń w celu sprawdzenia wypracowanych procedur i założeń.

21. Ustalenie wykazu instytucji państwowych, przedsiębiorców i innych jednostek organizacyjnych oraz społecznych organizacji ratowniczych funkcjonujących na terenie powiatu, przewidzianych do prowadzenia przygotowań i realizacji przedsięwzięć w zakresie obrony cywilnej.

Zadanie wynikające z zapisu § 3 pkt 24 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 25 czerwca 2002 r. w sprawie szczegółowego zakresu działania Szefa Obrony Cywilnej Kraju, szefów obrony cywilnej województw, powiatów i gmin – ustalenia

⁴¹Dowód akta kontroli. Porozumienie z dnia 9 czerwca 2014 r. Wojskowego Komendanta Uzupelnień w Głogowie a Starostą Polkowickim w sprawie współdziałania w ramach działań ochronnych podejmowanych po wystąpieniu skażeń;

⁴²Dowód akta kontroli. Notatka uzgodnień z dnia 10 lipca 2018 r. grupy roboczej – przedstawiciela 4 Regionalnej Bazy Logistycznej Skład Duninów, Starostwa Powiatowego w Polkowicach oraz Urzędu Miasta i Gminy Chocianów;

⁴³Dowód akta kontroli. Ocena stanu przygotowań w zakresie ochrony ludności i obrony cywilnej w powiecie polkowickim za 2018 r., 2019 r. oraz 2020 r.;

⁴⁴Dowód akta kontroli. Sprawozdanie Wicestarosty Polkowickiego z dnia 23 kwietnia 2019 r. z realizacji Wytycznych Wojewody Dolnośląskiego – Szefa OCW do działalności w dziedzinie obrony cywilnej w 2018 r. na obszarze województwa dolnośląskiego;

⁴⁵Dowód akta kontroli. Pismo z dnia 23 lipca 2020 r. znak PCZK.5551.14.2019;

⁴⁶Dowód akta kontroli. Sprawozdania Starosty Polkowickiego z działalności Komisji Bezpieczeństwa i Porządku Powiatu Polkowickiego za 2018 r., 2019 r. i 2020 r.;

wykazu instytucji państwowych, przedsiębiorców i innych jednostek organizacyjnych oraz społecznych organizacji ratowniczych funkcjonujących na terenie powiatu polkowickiego, przewidzianych do prowadzenia przygotowań i realizacji przedsięwzięć w zakresie obrony cywilnej Szef OCP zrealizował. W *Planie obrony cywilnej powiatu polkowickiego*, w pkt 6 pn. „Zadania i obowiązki osób oraz podmiotów, którym powierzono realizację zadań obrony cywilnej, a także zestawienia zadań OC realizowane przez jednostki organizacyjne na administrowanym terenie” został opracowany wykaz osób i podmiotów ze wskazaniem podstawowych zadań i obowiązków w zakresie OC.

22. Przygotowanie i zapewnienie niezbędnych sił do doraźnej pomocy w grzebaniu zmarłych.

Rozwiązania w zakresie przygotowania i zapewnienie niezbędnych sił do doraźnej pomocy w grzebaniu zmarłych Szef OCP określił w dokumentach planistycznych – *Powiatowym planie rozwinięcia zastępczych miejsc szpitalnych* oraz *Planie zarządzania kryzysowego powiatu polkowickiego*⁴⁷. Siły do doraźnej pomocy w grzebaniu zmarłych stanowią lokalny potencjał firm pogrzebowych funkcjonujących na terenie powiatu polkowickiego oraz powiatów ościennych, a także zasobów komunalnych i parafialnych.

III. Podsumowanie

1. Ocena skontrolowanej działalności

Po dokonaniu analizy merytoryczno – formalnej dokumentacji i udostępnionych materiałów, ustaleń zespołu kontrolnego, ocenie zadań zrealizowanych i niezrealizowanych w badanym okresie, w tym podjętych działań planistyczno – organizacyjnych z zakresu obrony cywilnej ujętych w § 3 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 25 czerwca 2002 r. w sprawie szczegółowego zakresu działania Szefa Obrony Cywilnej Kraju, szefów obrony cywilnej województw, powiatów i gmin (Dz. U. z 2002 r. nr 96, poz. 850) przygotowanie i realizację przedsięwzięć obrony cywilnej w Starostwie Powiatowym w Polkowicach **oceniam - pozytywnie z uchybieniami.**

2. Zakres, przyczyny i skutki stwierdzonych nieprawidłowości

W wyniku przeprowadzonej analizy zebranych dowodów podczas kontroli w Starostwie Powiatowym w Polkowicach należy stwierdzić, że Szef OCP do dnia kontroli nie utworzył formacji obrony cywilnej do prowadzenia akcji ratunkowych w obiektach i rejonach, w których znajduje się poszkodowana ludność, a działalność ratowniczą oparł na lokalnych służbach, strażach i innych podmiotach pożytku publicznego działających w czasie pokoju, tym samym zabezpieczając tą sferę bezpieczeństwa i porządku publicznego na administrowanym terenie. Jednakże z uwagi na lokalizację w powiecie znacznej ilości obiektów, które stanowią znaczne zagrożenie pożarowe jak i umiejscowienie największego w Europie zbiornika odpadów poliflotacyjnych Żelazny Most (m. Żelazny Most, gmina Polkowice), który należy do spółki KGHM Polska Miedź, gdzie w sytuacji wystąpienia zdarzeń nadzwyczajnych może dojść do uszkodzenia zbiornika i katastrofalnego zatopienia terenu, wymagane jest powzięcie wszelkich działań, w tym powołanie formacji obrony cywilnej na czas kryzysu i wojny, które będą wsparciem dla lokalnych podmiotów ratowniczych w sytuacji wystąpienia realnego zagrożenia.

⁴⁷Dowód akta kontroli. Plan zarządzania kryzysowego powiatu polkowickiego, Polkowice, s. 467-468.

3. Zalecenia lub wnioski

Mając na uwadze ustalenia z kontroli, Szef OCW, na podstawie art. 46 ust. 3 pkt 1 i 3 ustawy z dnia 15 lipca 2011 r. o kontroli w administracji rządowej (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 224), wnosi o:

- 3.1. Powołanie formacji obrony cywilnej powiatu lub utworzenie ich załączków w gotowości do działania w czasie wojny, zgodnie z § 3 pkt 7 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 25 czerwca 2002 r. w sprawie szczegółowego zakresu działań Szefa Obrony Cywilnej Kraju, szefów obrony cywilnej województw, powiatów i gmin ((Dz. U. z 2002 r. nr 96, poz. 850).
- 3.2. Rozważenie zwiększenia obsady etatowej w Dziale Zarządzania Kryzysowego i Spraw Obronnych Starostwa Powiatowego w Polkowicach w celu właściwego zabezpieczenia realizacji zadań postawionych przed Szefem OCP w obszarze ochrony ludności i obrony cywilnej zarówno w czasie pokoju jak i na czas wojny.

4. Termin złożenia informacji o wykonaniu zaleceń lub wykorzystaniu wniosków

Na podstawie art. 17 ustawy z dnia 21 listopada 1967 r. o powszechnym obowiązku obrony Rzeczypospolitej Polskiej (t.j. Dz. U. z 2018 r. poz. 1459, z późn. zm.), w związku z § 1 i § 2 pkt 11 rozporządzenia Rady Ministrów z 25 czerwca 2002 r. w sprawie szczegółowego zakresu działania Szefa Obrony Cywilnej Kraju, szefów obrony cywilnej województw, powiatów i gmin (Dz. U. z 2002 r. nr 96, poz. 850) oraz w oparciu o art. 49 ustawy z dnia 15 lipca 2011 r. o kontroli w administracji rządowej (t.j. Dz. U. z 2011 r. nr 185, poz. 1092, z późn. zm.), proszę o złożenie informacji do Szefa Obrony Cywilnej Województwa **do dnia 30 czerwca 2021 r.** o wykonaniu zaleceń, a także o podjętych działaniach lub przyczynach ich niepodjęcia.

WOJEWODA DOLNOŚLĄSKI
Jarosław Obremski